

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Vtrum Simonia inducat obligationem restituendi accepta simoniacè.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

ritat consecutionem beneficii præcedentem. Item, juxta
nonnullorum Doctorum sententiam, pensionis collatio facta
per simoniam valida est. *Ib. n. 18 & 22.*

103. Regula de triennali possessore favet obtinenti benefi-
cium per simoniam quam ipse obtinens ignorabat. *Ib. n. 20.*

104. Officium Auditoratus vel Clericatus Camera Apo-
stolicæ valde obtinetur, etiamsi per simoniam acquiratur. In-
dem dicendum juxta nonnullos de officiis religionum spiri-
tualibus. *Ibid. num. 23. & 24.*

105. Adverte autem beneficii provisionem, &c. simoniacam
non esse invalidam, nisi secuta simonia reali & completa, non
autem conventionali & semireali tantum. Unde beneficiarius
simoniacè acquirens beneficium retinere potest beneficium,
modo simonia nondum sit completa. *Ibidem numer. 25.*
& 26.

106. Promissio pecuniæ pro obtinendo beneficio vel re-
spirituale, non est adimplenda, etiam obtento beneficio seu re-
spirituale, alioqui completetur simonia realis. Promissio be-
fici facta per simoniam secuto effectu, & completa simo-
nia reali, ita irritatur, ac si ab initio conventionis irrita fuisset.
Probabile tamen est beneficia aut beneficiorum fructus per-
ceptos ante completam realem simoniam restitui non debe-
re, juxta sententiam nonnullorum Doctorum. *Ibid. num. 27.*
& 29.

107. Examinatores simoniam committentes privantur be-
ficiis rite ante obtentis, si occasione examinis aliquid acci-
pant. Potest tamen illis aliquid ab Episcopo conferri titulo
premiæ vel sustentationis: secus si assistentes examini aliunde
habeant quò se sustentent. *Ibid. diff. 1. num. 5. & seq.*

108. Simoniacus in beneficio efficitur inhabilis ad obti-
nendum illud beneficium, in quo simoniam commiserat, nisi
habilis ad illud efficiatur per dispensationem à Summo Pont.
iustice obtentam. Imo efficitur etiam inhabilis ipso facto ad
alia beneficia in futurum obtinenda. *Ibid. diff. 2. nu. 1. & seq.*

*Virum simonia inducat obligationem restituendi
accepta simoniace.*

109. Qui pretium accepit pro re spiritali, renetur jure na-
turali divino illud restituere illi qui pretium dedit, etiamsi res
spiritalis nondum tradita sit. Adverte tamen pretium simo-
nia-

niace, sed non iniuste acceptum, non esse obnoxium restitutioni jure naturali divino; secus si pretium simoniace & simul iniuste acceptum sit, *ibid. punct. 3. diffie. 1. n. 1. 2. 3. & 5.*

110. Obligatus ex justitia ad aliquam functionem gratis præstandam, tenetur ad restitutionem pretii accepti pro illa functione. Idem vendens beneficia vel officia quorum non est dominus, tenetur quoque ad restitutionem pretii accepti. Similiter electores beneficiorum accipientes pretium pro eligendo digno & omittendo indigno, tenentur jure naturæ ad restitutionem. Reliquiarum quoque pretium acceptum restituendum est; secus dicendum de pretio accepto pro vasis sacris, oleo sancto, chrismate, & his similibus, si tamen pretium æquivaleat valori materiæ, & nihil detur pro spirituali. Item pretium acceptum pro functione spirituali quantum valet ipsa functio per se & materialiter spectata, non est obnoxium restitutioni. Idem sentiendum si accipiens poterat tantumdem exigere titulo sustentationis. *Id. n. 6. & seq.*

111. Vendens officium Ecclesiæ non tenetur ad restitutionem pretii, si officium illud adnexum habeat temporale commodum. *ibid. n. 13.*

112. Religio pretio admittens aliquem, non tenetur jure naturali ad restitutionem, modò non plus accipiat quàm ferat onus sustentationis. Item imaginis miraculosæ pretium acceptum ob lucrum, vel ob aliud commodum temporale, restituendum non est jure naturæ. *ibid. num. 15. & 16.*

113. Pretium acceptum pro ingressu in religionem, restituendum non est ante judicis sententiam: sicut neque pretium acceptum in collatione ordinum vel sacramentorum. *ibid. n. 20. & 21.*

114. Res spiritualis simoniace accepta, etiam jure Canonico non est obnoxia restitutioni ante sententiam, exceptis beneficiis. *ibid. diffie. 2. 2. n. 3.*

115. Mediatore simoniæ commissæ in beneficio, tenentur ad restitutionem, non solum pretii accepti, verum etiam fructuum beneficii in defectum beneficiarii, quia ipsi consentunt causæ & cooperatores damni; cooperatores autem damni tenentur ad restitutionem in defectum causæ principalis. *ib. n. 6.*

116. Dispensatio in simonia à nullo homine obtineri potest excepto Papa, qui dispensare potest in simonia juris Canonici. Nulla verborum forma necessaria est ad dispensandum in simonia, quia nulla hujusmodi forma in jure præscripta extat. *ibid. punct. 4. n. 1. & seq.*

ADDI-

A D D I T I O.

De simonia Barth. Ugolinus, P. à Sot. *sect. ult. de ord. P. N. l.*
l. à n. 383. Navar. c. 13. à n. 103 & multis conf. Coron. 3 p. 70.
 Sot. *l. 9. q. 5. art. 1. Val. l. 3. d. 6. q. 16. D. Thom. 2. 2. q. 100. Cajet.*
ibid. De simonia, quæ accidere potest in religionis ingressu,
 Dion. Carhus. opusculum extat.

Bulla contra confidentias intelligenda de simoniacis, scil.
 ubi pactum saltem tacitum intervenit, Vid Nav. *l. c. n. 109.*

Renuntians simoniace puniri potest, & privari beneficio,
 non tamen perdit ipso jure illud, quia renuntiatio est nulla.
 Nav. *c. 23. n. 105. Nec obstat constitutio Pii V. quæ de acqui-*
rentibus simoniacè, non de resignantibus loquitur.

Bulla Pii V. qua adeptus officium, aut beneficium simonia-
 ce, fit inhabilis ad alia, intelligitur in foro exteriori, Nav. *conf.*
34 de simon. Paris. de resignat. lib. 4. quest. 2.

Qui simoniacè beneficium accepit, in foro conscientie te-
 netur beneficium relinquere, & fructus etiam consumptos
 restituere, Vid D. Thom. *l. c. art. 6. ad 3 de simoniaco. cap. de res-*
gular. de simon. c. ordinationes 1 quest. 1. Covar. l. c.

Quæres: Quæ sint pœnæ simoniacorum Resp. à DD. nu-
 merari septem Prima est pœna æterna, nam omnis simonia in
 suo genere est peccatum mortale. 2. est restitutio pretii, & resi-
 gnatio rei spiritualis, cum potest resignare. 3. excommunica-
 tio latae sententiae. 4. suspensio ab ordine & beneficio. 5. Infa-
 mia 6. inhabilitas ad beneficium simoniacè acceptum. 7. pri-
 vatio omnium beneficiorum, etiam justè acquiritorum, & ad
 omnia inhabilitas, ita habetur *in decreto 1 canon requiruntur*
& in decretalibus can. de hoc. & in extravag. cum detestabil &
in Bulla Mart. V. in Conc. Constant. sess 45 & Pii V. apud Nav.
cap. 13 n. 14.

Quæres: An mentales simoniaci incurrant has pœnas Re-
 spond duplicem esse mentalem simoniã, 1. est, qua quis cupit
 emere vel vendere rem spiritualem, sed non facit, & hæc tan-
 tum incurrit pœnã externã. 2. est qua quis cupit emere, & fa-
 cit, sed sine ullo pacto adjuncto. Et de hac controversum est
 inter DD. an obligetur ad restitutionem, aliasque Juris pœ-
 nas Sot *lib 9 quest. 8. art 1. & Adrian. quodlib. 9. & alii putant,*
obligari. 1 quia quidquid est simoniacè acceptum, est injustè
acceptum, ergo debet restitui. 2. quia usura mentalis obligat

Rr 5

ad

ad restitutionem, ut habetur *t. consulit. tit. de usury. ergo & simonia mentalis. Sed communior sententia est S. Tho. quæ 10. a. 9. & Cajet. ibid. & Nav. c. 23. Sylv. v. simonia q. 20. Innocent. Panorm. Joan. And. in d. simonia docent, nec in externo, nec in interno foro, obligare ad ullam pœnam juris. Ratio est, quia in cap. fin. de simon. Gregorius XI. disertè docet, mentales simoniacos non teneri ad restitutionem, & addit, solam eorum pœnitentiam sufficere coram Deo. Soro queritur, rextum esse corruptum, vitio typographi. Verum olim ita legit Innocent. qui tempore Gregorii IX. vixit, & ei in Pontificatu successit, & D. Tho. qui fuit paulò post, & omnes veteres Interpp. ita legunt. 2. probatur ratione, quia obligatio ad restitutionem non sequitur, nisi acceptionem per se injustam: acceptio, quæ in hac mentali simonia est, est per se justa, cum sit ex dono gratiæ & injusta tantum per accidens, ratione intentionis, ut declaratur exemplo Nam si tortor suspendat furem justè à iudice damnatum, sed intentione perversa, quia est inimicus ejus, peccat quidem, sed non tenetur restituere, quia occisio illa fuit tantum injusta per accidens, justa verò per se. Ad rationem autem jam respondit Sor. acceptionem illam tantum esse injustam per accidens. Ad 2. respondeo, Usurarium teneri ad restitutionem, quia accepit usuram ab invito, dans enim usuram dat ut redimat vexationem, neque enim qui dat, intendit voluntariè dare. At qui dat simoniacè voluntariè dat saltem exterius, secundùm formam doni, licet interius dat animo emendi. Emere autem natura sua est contractus voluntarius. Hæc Buisus.*

Quæres: Sine simonia, si canonicus novus, ratione statutorum, vel consuetudinis dare cogatur certam pecuniæ summam pro Ecclesiæ fabrica. Resp. 1. esse simoniam, si ratione statutorum aliquid solvatur. Et ratio est, quia illa solutio videtur introducta ratione taxationis, at taxatio est verita, *can. ex multis 1. q. 3* Respondent alii quidam, esse quidem simoniam, si id quod solvitur, dividatur inter canonicos, non tamen esse, si convertatur in omnem Ecclesiæ utilitatem. Sed hanc distinctionem refellit Panorm. *ibid.* eo, quod in d. *can. ex multis* Alexander Papa disertè prohibeat, ne quis audeat aliquid pro Ecclesiæ beneficio recipere, et si detur pro fabrica Ecclesiæ, vel pro pauperibus. Resp. 3. si ratione consuetudinis aliquid solvatur in usum Ecclesiæ, id sine ulla simonia fieri posse. Ratio discriminis est, quod statutum est, non habet principium

voluntarium, sed necessarium, consuetudo verò habet voluntarium principium, ut pote, cum ex pietate Canonici noviderunt aliquid usibus Ecclesiæ applicandum, ex quibus voluntariis oblationibus tandem nata est consuetudo laudabilis. Conc. verò Trid. *sess. 24. de reform. c. 14.* videtur æquare statutum consuetudini, ut bene observavit Nav. 23. *man. nam.* xxi. cum mandat consuetudines cum receptione Canonico- rum servari solitas ab Episcopo examinandas, & laudabiles approbandas. Quare non est necesse, sequi distinctionem illam Panorm. sed simpliciter asserere possumus, non committi simoniam, si aliquid pro Ecclesiæ fabrica exigatur, ut docet Navar. Hæc Busæus.

Societas contractus.

1. Societas est conventio duorum vel plurium conferentium suam pecuniam vel industriam, vel laborem, vel aliam rem pretio æstimabilem ad lucrum commune. Ad societatem hæc conditiones requiruntur, ut fundetur in negotiatione licita & honesta; ut singuli aliquid conferant in commune, sive conferant pecuniam, sive operam, sive industriam; ut servetur æqualitas inter socios, ita ut lucrum, expensæ, & damna sint communia omnibus ad ratam pecuniæ vel industriæ in societatem collatæ; ut fors seu pecunia quam socius in communem contulit, subjaceat periculo conferentis, illique pereat (est enim dominus, res autem domino perit,) nisi aliter justè conventum sit, & ut serventur pacta, quoties servari possunt, quia fides data, servanda est. *com. 2. de Contractibus, disp. 3. quest. 6. punct. 1. num. 1. & seq.*

2. Quæres: an qui societatem inicit, seque ad operas in una societate obligavit, peccet, & teneatur ad restitutionem, in eundo alias societates, suasque in iis operas impediendo? Non peccat, nec tenetur ad restitutionem, quoties hoc præstare potest absque præjudicio prioris societatis. *ib. n. 4.*

3. Contractus societatis regulariter celebrari potest ab iis qui facultatem habent disponendi ad suum libitum de rebus, quas conferunt ad societatem; & consequenter iniri potest societas inter patrem & filium, quando filius confert ad societatem bona castrensia vel quasi: aut quando pater ponit pecuniam, & filius operam & industriam. Item celebrari potest societas inter fratres, salvo tamen jure patris. At neque